
Vergaderjaar 2015–2016

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1345

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 februari 2016

Hierbij zend ik u het verslag van de Eurogroep en Ecofinraad van 11 en 12 februari 2016 te Brussel.

De Minister van Financiën,
J.R.V.A. Dijsselbloem

Verslag van de Eurogroep en Ecofinraad van 11 en 12 februari 2016 te Brussel

Eurogroep

1. Economische situatie

De Eurogroep heeft gesproken over de winterraming van de Europese Commissie, die op 4 februari is verschenen.¹ De Commissie heeft deze winterraming in de Eurogroep toegelicht. Zo heeft de Europese Commissie aangegeven te verwachten dat het gematigd herstel in de eurozone doorzet, met een groeiverwachting voor de eurozone van 1,7% in 2016 en 1,9% in 2017. De groei wordt geholpen door de koers van de euro en de lage olieprijs. Ook is de Commissie ingegaan op de budgettaire situatie in de verschillende eurolanden.

Tevens heeft zowel de Commissie als de Europese Centrale Bank (externe risico's benoemd die de economische groei in de eurozone kunnen aantasten, zoals de vertraagde groei in opkomende markten.

De Eurogroepvoorzitter heeft geconcludeerd dat er grote stappen zijn gezet de afgelopen jaren om de eurozone robuuster te maken en dat het economisch herstel lijkt te door te zetten. In het licht van de volatiliteit op de financiële markten heeft hij onder meer gewezen op de duidelijke gemeenschappelijke regels die er zijn in de bankenunie en het belang om deze consequent toe te passen.

2. Thematische discussie – kwaliteit van overheidsfinanciën

In de Eurogroep heeft een thematische discussie plaatsgevonden over de kwaliteit en houdbaarheid van de overheidsfinanciën. De Commissie heeft een presentatie gegeven over uitgaven aan onderwijs, waarna hierover gediscussieerd is. De Commissie gaf aan dat betere kennis nodig is over de kwaliteit van het beleid, waarbij open data en onafhankelijke evaluaties onontbeerlijk zijn, net zoals instrumenten als *spending reviews* en beleidsdoorlichtingen. De vraag is hoe overheden en burgers zoveel mogelijk waar voor hun geld krijgen. Dit is voor alle lidstaten van belang, maar in het bijzonder voor die lidstaten waar de budgettaire ruimte beperkt is. De discussie heeft zich vooral gericht op het (belang van) het uitwisselen van *best practices* van de verschillende lidstaten op diverse terreinen die zijn aangewezen als relevant voor de stimulering van economische groei.

De Eurogroepvoorzitter heeft geconcludeerd dat een inhoudelijke dialoog over dit thema belangrijk is om betere inzichten te krijgen in efficiënte en effectieve allocatie en inzet van publieke middelen. De komende maanden zal de Eurogroep terugkomen op de afzonderlijke gebieden: investeringen, gezondheidszorg en vergrijzinggerelateerde uitgaven.

3. Internationale rol van de euro

De Europese Commissie heeft op verzoek van de Eurogroep van 16 februari 2015 een rapport geschreven over microbelemmeringen bij het gebruik van de euro in internationale transacties. De studie vindt geen overtuigend bewijs voor belemmeringen. De Europese Commissie stelt wel dat de ontwikkeling van kapitaalmarkten en goed macro-economisch beleid kunnen bijdragen aan het gebruik van de euro. Dit laatste onderschrijft het belang van onder meer de kapitaalmarktunie. In de Eurogroep is hier vervolgens kort over gediscussieerd.

¹ Zie: http://ec.europa.eu/economy_finance/eu/forecasts/2016_winter_forecast_en.htm

De Eurogroepvoorzitter concludeerde dat het bemoedigend is dat er geen barrières zijn die moeten worden aangepakt. Indien we de euro belangrijker willen maken in het internationale betalingsverkeer, is het van belang dat de kapitaalmarktunie verdiept wordt.

4. Griekenland

De Eurogroep heeft gesproken over de stand van zaken rondom de hervormingen die nodig zijn om de eerste voortgangsmissie van het Griekse ESM-programma af te sluiten. De Europese Commissie heeft een update gegeven over de voortgang van de missie. Deze is tot nu toe constructief verlopen. Zo is er vooruitgang geboekt bij de benoeming van managers in de publieke sector, maar er is nog meer werk nodig op een aantal belangrijke thema's. Daarnaast gaf de Commissie aan dat de economie veerkrachtiger is gebleken dan eerder werd verwacht. Op basis van de winterraming kwam de groei in 2015 op 0,0% uit, terwijl op basis van de vorige raming nog een krimp van -1,4% werd verwacht. Voor 2016 wordt nog steeds een kleine krimp verwacht, maar vanaf de tweede helft van het jaar trekt de groei weer aan.

Als onderdeel van de eerste voortgangsmissie zal in ieder geval meer duidelijkheid moeten komen over verdere pensioenhervormingen en begrotingsmaatregelen die door de Griekse overheid genomen moeten worden. De instituties (de Europese Commissie en de Europese Centrale Bank, het IMF is betrokken maar neemt nog niet formeel deel aan het programma) zijn nog in gesprek met de Griekse autoriteiten over de specifieke invulling van deze maatregelen. Ook zal Griekenland stappen moeten zetten om het privatiseringsfonds operationeel te maken, nadat als onderdeel van de tweede set milestones een actieplan is overeengekomen met betrekking tot dit fonds. Verder zijn de *non-performing loans* nog steeds een probleem op de balansen van de Griekse banken. Bij de implementatie van de eerste set milestones is al wetgeving aangenomen rondom executieverkoop. Als onderdeel van de voortgangsmissie dient Griekenland maatregelen te nemen om de handel in NPLs verder te faciliteren. Op deze manier kunnen banken hun NPL-problemen sneller oplossen, wat uiteindelijk goed is voor de kredietverlening aan de Griekse economie. De Eurogroep heeft de Griekse autoriteiten en instituties opgeroepen om constructief te blijven samenwerken om zo de eerste voortgangsmissie succesvol af te kunnen ronden.

5. Portugal

De Europese Commissie heeft in de Eurogroep een terugkoppeling gegeven over de derde missie in Portugal in het kader van post-programme surveillance (PPS) die heeft plaatsgevonden van 25 januari tot 2 februari 2016. Deze missie heeft gecoördineerd met de derde post-programma monitoring (PPM) missie van het IMF plaatsgevonden. De instituties hebben aangegeven dat, hoewel de afgelopen drie jaar de Portugese economie herstellende is, er in Portugal ambitieuze structurele hervormingen nodig zijn.

Daarnaast heeft de Eurogroep gesproken over de stand van zaken rondom de indiening van het Draft Budgetary Plan (DBP) van de nieuwe Portugese regering. Het DBP van Portugal is op 22 januari aan de Commissie gepresenteerd. De Europese Commissie heeft haar zorgen uitgesproken over het kunnen blijven voldoen aan de eisen van het Stabiliteits- en Groeipact (SGP). Hiertoe hebben de Portugese autoriteiten zich, na overleg met de Europese Commissie, op 5 februari gecommitteerd om direct additionele maatregelen te nemen om er voor te zorgen dat de begroting in 2016 voldoet aan de eisen van het SGP. Ook hebben de Portugese autoriteiten aangegeven eerder tijdens het hulpprogramma aangenomen hervormingen niet terug te draaien voordat deze volledig

zijn geëvalueerd. De Eurogroep was het eens met het oordeel van de Commissie dat Portugal een risico houdt op *non-compliance* aan de vereisten uit het SGP. In een verklaring (bijgevoegd²) die de Eurogroep hierover heeft uitgebracht worden deze zorgen geuit. Ook verwelkomt de Eurogroep de toezegging van Portugal tot extra maatregelen, mocht dit nodig zijn om de begroting voor 2016 te laten voldoen aan de regels uit het SGP.

6. Transparantie

De Eurogroepvoorzitter heeft een aantal voorstellen gedaan voor het vergroten van transparantie in de Eurogroep. De voorstellen bevatten drie elementen: vooraf publiceren van de geannoteerde agenda, publiceren van een samenvattende brief na afloop en het openbaar maken van de gebruikte documenten. Vanuit diverse lidstaten was er steun voor het principe van transparantie.

Er is afgesproken om de geannoteerde agenda vooraf aan de Eurogroep vergadering te publiceren. Een geannoteerde agenda zorgt ervoor dat in alle Europese landen inzichtelijk is wat wordt besproken in de Eurogroep. Daarnaast is er in de Eurogroep afgesproken om een samenvattende brief te publiceren met hierin de conclusies van de Eurogroep vergadering. Op deze manier wordt er meer inzicht gegeven in de discussie en afwegingen in de Eurogroep. Tenslotte is er gesproken over het publiceren van documenten, waar in overweging dient te worden genomen dat niet alle documenten zich lenen voor openbaarheid, bijvoorbeeld vanwege marktgevoelige informatie of omdat het concepten van documenten betreft. De Eurogroup Working Group (EWG) is gevraagd om een werkmethode voor het publiceren van documenten op te stellen.

Ecofinraad

1. Pakket met maatregelen tegen belastingontwijking

De Europese Commissie heeft in de Ecofinraad een presentatie gegeven over het pakket met maatregelen tegen belastingontwijking, dat zij op 28 januari jl. heeft gepubliceerd. Dit pakket bevat onder meer een richtlijnvoorstel met maatregelen om belastingontwijking tegen te gaan, een richtlijnvoorstel voor country-by-country reporting van, onder andere, de belasting die multinationals in diverse landen betalen aan belastingdiensten en een Mededeling over een externe strategie voor de EU voor effectieve belastingheffing met verschillende maatregelen die tot doel hebben om belastingontwijking tegen te gaan en een effectieve belastingheffing te verzekeren in de relatie met derde landen.

De Europese Commissie gaf aan blij te zijn met de inzet van het Nederlandse voorzitterschap om deze voorstellen van de Commissie hoge prioriteit te geven. De voorstellen sluiten voor een belangrijk deel aan bij de uitkomsten van het BEPS-project van de OESO, waaraan Nederland en veel andere lidstaten actief hebben deelgenomen. Vanuit de lidstaten is er ook veel steun voor de ambitieuze aanpak. Wel is er een aantal lidstaten dat nog vragen heeft over het totale pakket aan maatregelen en een gefaseerde invoering voorstelt. De voorzitter heeft geconcludeerd dat hoewel ambitieus, er getracht zal worden om tot een spoedig politiek akkoord te komen.

2. Implementatie Bankenunie

De Ecofinraad heeft kort gesproken over de stand van zaken met betrekking tot de nationale implementatie van diverse elementen van de

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Bankenunie. In het bijzonder gaat het dan om de richtlijn voor herstel en afwikkeling van banken (BRRD) en de herziening van de richtlijn depositogarantiestelsels (DGSD). Nederland heeft de implementatie van zowel de BRRD als de DGSD in november 2015 volledig afgerond. De Intergovernmental Agreement (IGA) is door alle lidstaten geratificeerd. De Commissie heeft individuele lidstaten aangesproken op de implementatie van bovenstaande elementen van de Bankenunie.

3. Strijd tegen terrorismefinanciering

De Europese Commissie heeft tijdens de Ecofinvergadering een presentatie gegeven over het Actieplan met hierin de vervolgmaatregelen in de strijd tegen terrorismefinanciering. In dit Actieplan komen maatregelen aan de orde die de Commissie en lidstaten kunnen nemen om bronnen van terrorismefinanciering aan te pakken, om terrorismefinanciering te identificeren en om het illegaal vervoer van contant geld ten behoeve van terrorismefinanciering tegen te gaan.

Een grote meerderheid van de lidstaten heeft aangegeven het Actieplan te verwelkomen en aangedrongen om het pakket aan maatregelen snel in werking te laten treden. De Ecofinraad heeft hiertoe de Raadsconclusies met de aanbevelingen uit het Actieplan aangenomen en aangegeven om hierop in de Ecofinraad van juni terug te komen. De Raadsconclusies houden zowel regelgeving als aanbevelingen en *best practices* in. In de Raadsconclusies wordt onder meer het belang van snelle actie benoemd op het gebied van virtueel geld, toegang tot informatie voor *Financial Intelligence Units*, maatregelen op het gebied van pre-paid kaarten en het tegengaan van illegale cashtransacties. Om dit te bereiken wordt de Commissie onder meer opgeroepen om voor het einde van het Nederlands voorzitterschap met gerichte wijzigingen te komen in de 4^e anti-witwasrichtlijn. Ook wordt, in samenwerking met de Commissie, voorgesteld zo spoedig mogelijk maar in ieder geval voor 1 mei a.s. een platform in te richten waarbij openbare informatie over personen en instellingen wiens gelden bevroren zijn gedeeld kan worden met andere lidstaten. Tevens wordt de Commissie opgeroepen te onderzoeken of er een limiet kan komen op cashbetalingen en met de ECB in gesprek te gaan over het gebruik van het 500 eurobiljet.³ De Raadsconclusies zijn bijgevoegd bij dit verslag⁴.

4. Voorbereiding G20 in Shanghai

Op 26 en 27 februari vindt onder Chinees voorzitterschap in Shanghai de G20 vergadering voor ministers van Financiën en Centrale Bank presidenten plaats. Ter voorbereiding van de EU-inbreng is in de Ecofinraad het EU standpunt vooraf gecoördineerd middels de *Terms of Reference* (ToR). De Ecofinraad heeft de ToR onderschreven. Er heeft verder geen discussie plaatsgevonden.

5. Decharge over de EU-begroting 2014

Op basis van het jaarverslag van de Europese Rekenkamer (ERK) stelt de Raad ieder jaar Raadsaanbevelingen op als onderdeel van de dechargeprocedure. De Europese Rekenkamer geeft, evenals voorgaande jaren, over het jaar 2014 geen goedkeurende verklaring over de uitgaven van de EU-begroting. Het foutenpercentage in 2014 stelt de ERK op 4,4%. Over de EU-begroting van 2013 en 2012 was dit 4,5.

³ Hiermee wordt voldaan aan de toezegging uit het AO Eurogroep/Ecofin van 10 februari jl. om terug te komen op de discussie omtrent het 500 eurobiljet.

⁴ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

In de Ecofinraad is kort over de decharge gediscussieerd. Zweden en het Verenigd Koninkrijk hebben een verklaring uitgegeven waarin ze de redenen aangeven waarom ze tegen het dechargeadvies hebben gestemd. Deze verklaring is bijgevoegd bij dit verslag⁵. Ook Nederland heeft tegen het dechargeadvies gestemd. De rest van de lidstaten heeft aangegeven een positief dechargeadvies aan het Europees parlement mee te geven, vergezeld door de gebruikelijke gedetailleerde aanbevelingen per hoofdstuk. De Ecofinraad heeft dan ook met gekwalificeerde meerderheid het dechargeadvies van de Raad aangenomen.

6. Begrotingsrichtlijnen 2017

De Europese Commissie heeft in de Ecofinraad de begrotingsrichtlijnen toegelicht, waarbij onder meer is ingegaan op enkele verbeteringen in de Europese begrotingssystematiek zoals eerder met uw Kamer besproken. Er heeft hier verder geen discussie over plaatsgevonden, waarna de Ecofinraad de Raadsconclusies heeft aangenomen. Deze Raadsconclusies zijn bijgevoegd bij dit verslag⁶.

7. Stand van zaken van de Werkgroep Monti over Eigen Middelen (High Level Group on Own Resources)

De High Level Group on Own Resources (HLGOR) onder leiding van Mario Monti is in februari 2014 opgericht om een beter financieringsstelsel voor de uitgaven van de EU te vinden en bevat leden van de Raad, de Europese Commissie en het Europees parlement. In de Ecofinraad heeft Monti een presentatie gegeven over het werk van de werkgroep tot nu toe. Hij benoemde het (technische) werk dat tot nu toe is gedaan, een externe studie, en consultaties met verschillende lidstaten. In dit licht noemde hij ook de MFK-Conferentie van 28 januari 2016 in Amsterdam, waar hij aanwezig was. Monti vond dit een goede en nuttige bijeenkomst om zicht te krijgen op de voorkeuren van de lidstaten.

Monti heeft onder meer aangegeven dat de crises waarmee Europa het laatste jaar geconfronteerd is, zoals de migratiecrisis, de taak van de werkgroep ook in een ander licht zet. De Europese begroting moet beter in staat worden om in te spelen op onverwachte gebeurtenissen. Mede hierom is herziening nodig van het financieringsstelsel in het volgende MFK (na 2020). Het eindrapport wordt later dit jaar verwacht; hierin zal de werkgroep verschillende voorstellen en hun haalbaarheid presenteren. Daarbij zal de werkgroep concreet ingaan op mogelijke nieuwe inkomstenbronnen voor het EU-budget. Daarnaast wijst Monti erop dat de EU-begroting moet verschuiven naar meer uitgaven met Europese toegevoegde waarde. Als de EU dat weet te realiseren kan ook de focus van de onderhandelingen verschuiven; minder nadruk op de netto-ontvanger en netto-betaler posities van landen, meer aandacht voor de inhoudelijke toegevoegde waarde van uitgaven.

In de opvolgende discussie heeft een aantal lidstaten aandacht gevraagd voor de uitgavenzijde van de Europese begroting. De voorzitter dankte Monti voor zijn presentatie en gaf aan uit te zien naar zijn eindrapport. Tevens heeft hij de werkgroep uitgenodigd ook de uitgavenzijde een plek te geven in het rapport.

Overig: Toezegging AO Ecofin 5 november 2015

Tijdens het AO Ecofin dat 5 november jongstleden heeft plaatsgevonden (Kamerstuk 21 501-07, nr. 1337) heeft het Kamerlid Omtzigt verzocht om aanvullende informatie over de bni-bijstelling van Griekenland en de

⁵ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

⁶ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

aanbevelingen van de Europese Rekenkamer aan de Europese Commissie.⁷ Onderstaand wordt op beide verzoeken ingegaan. In het verslag van het schriftelijk overleg van 5 november is de Tweede Kamer geïnformeerd over de bijstelling van het Griekse bni.⁸ In dit verslag is opgenomen dat de vastgestelde bni-cijfers voor Griekenland (en Luxemburg) zijn aangepast ten opzichte van de cijfers die de Europese Commissie hanteerde voor de berekening van de omvang van de nacalculatie in de achtste aanvullende begroting. In de notulen van het bni-comité is geen vermelding opgenomen over de bijstelling van het Griekse bni. Met uitzondering van het aan uw Kamer verzonden *Summary Quality Report* van Eurostat, communiceert Eurostat niet over de vaststelling van de bni-gegevens van de afzonderlijke lidstaten.⁹ Dit betekent dat de cijfers voor Griekenland in de aanloop naar het bni-comité zijn aangepast; deze aanpassingen waren niet meegenomen in de cijfers die de Europese Commissie hanteerde voor de presentatie van de achtste aanvullende begroting. Het Kamerlid Omtzigt vroeg tijdens het AO ook naar de voortgang van de aanbevelingen van de Europese Rekenkamer aan de Europese Commissie. Eurostat werkt momenteel een aantal van de ERK aanbevelingen uit in (aangescherpte) spelregels voor de nieuwe aankomende verificatieronde (BNI cijfers voor de afdracht op basis van ESR2010, vanaf april 2016). Ten aanzien van het «afdwingen» van het oplossen van voorbehouden (dit ter versnelling van het afronden van verificatierondes) werkt Eurostat aan het verbeteren van het verificatieproces; Eurostat wil niet zo ver gaan dat zij nationale statistische instellingen een uiterste termijn gaat opleggen.

⁷ Europese Rekenkamer, Op weg naar correcte gegevens over het bruto nationaal inkomen (bni): een meer gestructureerde en gerichte aanpak zou de doeltreffendheid van de verificatie door de Commissie verbeteren, speciaal verslag nr.11/2013.

⁸ Kamerstuk 21 501-03, nr. 92

⁹ Kamerstuk 21 501-07, nr. 1317